

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1982/120
KARAR NO : 1983/634

K A R A R

ÖZET : Sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin ve sıkıyönetim mahkemelerinin el koyduğu suçlarla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı olan suçlara ait davaların Askeri Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

Davacı : K.H.

Sanıklar : Mehmet Kaplan, Feride Çelik (Demir)

O L A Y : 16-8-1976 ve bunu izleyen günlerde, sanıklardan Feride'nin evli olduğu, kocasının evini terk ettikten sonra, fabrikadan tanıştığı öğrenci kişiler tarafından eğitildiği, bilâhare bunlar tarafından öteki sanık Mehmet Kaplan'la tanıştırılarak sanığın evinde kaldığı, bu süre içinde müsaade alınmaksızın teşkil edilen Halk Kurtuluş Ordusu isimli bir teşkilâta girdikleri, iki sanığın teşkilâtda birlikte çalıştıkları, sanık Mehmet Kaplan'ın daha önce evinde yapılan aramada yasaklanmış yayın bulunduğundan, Eyüp 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nce bir ay hafif hapse mahkûm edildiği, böylece sanıkların müsaade alınmaksızın kurulmuş teşkilâta çalışmak suçunu işledikleri ileri sürülerek eylemlerine uyan TCK.nun 143/3.maddesine göre cezalandırılmaları istemiyle Eyüp.C.Savcılığı'nca haklarında kamu davası açılmıştır.

Eyüp 1.Asliye Ceza Mahkemesi: 6-2-1979 gününde, 1977/433, 1979/48 sayı ile; atılı suçun, niteliğine ve 1402 sayılı yasa'nın 15.maddesine göre, davada sıkıyönetim askeri mahkemesinin görevli bulunduğu,

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi: 15-8-1979 gününde, 1979/296-521 sayı ile; suçun, işleniş biçimi, tarihi ve sıkıyönetim ilân ve faaliyetleri ile ilgisinin bulunmaması ve davada adli yargı yerinin görevli olduğu,

Gerekçeleriyle görevsizlik kararı vermişlerdir.

Kararın sıkıyönetim komutanınca temyizi üzerine Askeri Yargıtay 3.Dairesi; Eyüp Asliye Ceza Mahkemesi kararının kesinleşmediği, görevsizlik kararı kesinleşmeden iddianame yerine kaim olamayacağı ve böylece, sıkıyönetim askeri mahkemesinde ve usulüne uygun şekilde açılmış bir dava bulunmadığı, dava açılmaksızın karar vermek mümkün olmadığından kanuna aykırı olarak tesis edilen askeri mahkeme kararının bozulması gerektiği gerekçesiyle kararı bozmuştur.

Bozma üzerine yapılan yargılama sonunda; İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi: 11-3-1981 gününde, 1980/1141, 1981/230 sayı ile; 1402 sayılı yasa'nın 13/a-b.maddesindeki süre ve bağlantı koşulları gerçekleşmediğinden, davada mahkemelerinin görevsizliğine karar vermiştir.

Böylece; her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında, 2247 sayılı yasa'nın 14.maddesinde belirlenen olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına Yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü; Kenan Terzioğlu'nun Başkanlığı'nda, Y.İsmet Ayer, Ali Suat Erkoç, Mustafa Aksoy, Osman Kayacan, Ergun Argon ve Yavuz T.Özgen'in katılmaları ile yaptığı, 28-11-1983 günlü toplantıda, geçici raportör Danıştay Tetkik Hakimi M.İlhan Dinç'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Mustafa

Güzel'in Askeri Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüldüğü düşünülür.

Suç, sıkıyönetim ilânından üç aydan daha önce işlenmiştir.

Görevli yargı yerinin belirlenmesinde, 1402 sayılı yasa'nın 13. maddesi gözönünde tutulmalıdır.

Anılan maddeye göre; sıkıyönetim askeri mahkemesinin görevli olabilmesi için suçun, sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunması ve suç üç aydan daha önce işlenmiş ise bağlantı koşulunu içermesi gerekir.

Atılı suçun niteliğine, işleniş biçimine, özellikle sanıklardan Feride Çelik'in dizi-39'daki ifadesine göre suç, sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunmaktadır.

Atılı suç, sıkıyönetim ilânından üç aydan daha önce işlenmiş ise de; sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu davalarla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı olma koşulunu içermektedir.

Zira; sanıklardan Feride Çelik'in dosyanın 39. sırasındaki yer alan ifadesinde kendisinin Halk Kurtuluş Ordusu namı hesabına çalıştığı vakti oldukça aynı örgütte çalışmaya devam edeceğini bildirdiği, keza öteki sanığın evinde yapılan aramada yasak yayınlar bulunduğu, bu nedenle, adli yargı yerlerince mahkûm edildiği, böylece sanıkların sol görüşlü buldukları, özellikle sanık Feride'nin Halk Kurtuluş Ordusu mensubu olduğu belirlenmekle ve bu örgüt hakkındaki davalara sıkıyönetim askeri mahkemelerince elkonulduğu bilinmekle, 1402 sayılı yasa'nın 13/b. maddesindeki bağlantı koşulu gerçekleşmiş bulunmaktadır.

Bu nedenlerle; davanın Askeri Yargı yerinde görülmesine ve İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 11-3-1981 günlü, 1980/1141, 1981/230 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

SONUÇ : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Askeri Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 11-3-1981 günlü, 1980/1141, 1981/230 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 28-11-1983 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Kenan Terzioğlu

Uye
Y. İsmet Ayer

Uye
Ali Suat Erkoç

Uye
Mustafa Aksoy

Uye
Osman Kayacan

Uye
Ergün Ergon

Uye
Yavuz T. Özgen